

[Morten Lange.]

dansk landbrugs struktur, selv om der bliver investeret en frygtelig masse penge efter denne lov.

Om hjemmemarkedsordningen skal jeg ikke sige ret meget. Vi har haft lejlighed til at diskutere den i tinget for ikke så længe siden, og hvis vi får anledning til det — hvis statsministeren ikke smider æggene fra sig i løbet af aftenen — kommer der vel nok inden ret længe en æglov til behandling; så kan vi diskutere disse sager igen. Men mine erfaringer fra behandlingen af ægloven sidst er ganske karakteristiske for, hvorfor jeg ikke synes det er nogen god idé med en hjemmemarkedsordning med disse særlig høje hjemmemarkedspriser. Man skulle helst have indtryk af, at de blev givet for et eller andet og som udtryk for en vis vilje eller tendens til at give hjemmemarkedet en særlig god forsyning. Det har vi bedt om, da vi behandlede ægloven. Vi ville gerne have, at hjemmemarkedet fik en særlig god og hurtig forsyning med æg, men vi kunne ikke engang i udvalget opnå dato-stempling. Måske vi engang ad åre kan nå til en læselig datomærkning af vore æg, så vi kan se, at de er for gamle; det er selvfølgelig hyggelig læsning. Men skal vi gå ind for en hjemmemarkedsordning, skal befolkningen virkelig også have noget for det, og den idé er endnu ikke trængt ind i landbrugskredse i den grad, som man kunne ønske det. Derfor er hjemmemarkedsloven efter min opfattelse stadig væk så uheldig, som da den oprindeligt blev foreslået; den er forbrugerfjendsk og ikke til stor støtte for landbruget heller.

Vi står i den situation, at de lovforslag, som den høje regering har fremsat, ikke i særlig grad er egnet til at fremme en strukturomlægning i landbruget og ikke i særlig grad er egnet til at gå ind i en helhedsløsning. Vi har tidligere fremhævet, at det fra vor side er fuldstændig forstået og ikke skal diskuteres længe, at landbruget, sådan som tingene ligger, må have meget betydelig støtte fra samfundet til en omlægning af driften på en lang række måder. Formentlig må man også kunne indse, at støtte til den enkelte landmand er en nødvendighed, i hvert fald til mange af de enkelte landmænd. Men vi har den opfattelse, at en langt bedre støtteform end den at uddele

tilskud efter areal og efter kohaler ville være, hvis man stillede midlerne til rådighed som lån, således at den enkelte landbruger kunne søge at få det beløb, som han ved en rimelig gennemgang af sit driftsregnskab og sine planer mente at han manglede. Så får vi et fornuftigt tal for hvert enkelt brug, et ansvarligt tal, ikke ét, der er fremkommet ved, at vi har klippet alle kohaler lige lange og gjort alle tønder land til lige store tønder land. Det kan ikke nytte at tro, at vi kan lave helhedsløsninger på den måde. Vi må have et materiale frem, som gør, at den støtte, vi giver landbruget, virkelig svarer både til landbrugets behov taget som helhed og til den enkelte brugers behov efter en ansvarlig plan, som han selv synes er rigtig, og som han kan få andre til så nogenlunde at tro på, i hvert fald så meget at han kan få et lån på den. Det kan for min skyld være et rentefrit lån, og det gør ikke noget med fristerne; men ved lån til den enkelte bruger efter en rimelig og gennearbejdet plan, ved lån til landbrugets kollektive investering og til finansiering skaber man en sund omlægning i landbruget i stedet for den metode, man har brugt hidtil, hvor man konserverer, bevarer den driftsform, man har og har haft i lange tider, og med hensyn til hvilken der kun er én ting, alle er enige om, nemlig at den skal laves om. Så behøver vi ikke at betale en hel milliard kroner om året på en sådan måde, at hovedeffekten heraf bliver bevarelse af en driftsform.

Mose Hansen: I den redegørelse, som det økonomiske råds formandskab udsendte som julehilsen, blev det fastslået med al ønskelig tydelighed, at den kraftige økonomiske ekspansion, der har kendetegnet perioden fra 1957, bl. a. skyldes de gunstige økonomiske internationale konjunkturer, der var skabt på grund af gode afsætningsmuligheder for vore varer, samtidig med at råvarepriserne var holdt i ro. Men det slås samtidig fast, at en anden af hovedårsagerne til det gunstige konjunkturforløb var, at der i 1958 blev indgået en overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter, der ikke alene var 3-årig, men samtidig indeholdt moderate lønstigninger i sammenligning med udlandets. På samme tid blev der ført en tilbageholdende finanspolitik. Disse forhold førte til en ganske usædvan-